

Parlamentul
Republicii Moldova

VV nr. 7

02 noiembrie 2023

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr.28,

Chișinău MD 2004, Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. c) din Legea nr. 317/1994 cu privire la
Curtea Constituțională și articolelor 38 alin. (1) lit. c) și articolul 39 din Codul
Jurisdicției Constituționale nr. 502/1995

13:40

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA		
Intrare Nr.	238 a	
" 02 "	11	2023

I. Autorul excepției de neconstituționalitate

VORONIN Vladimir, CARAMAN Diana, REIDMAN Oleg, RUSOL Nicolai, STARÎȘ Constantin

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova,
mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 105

Reprezențați de **MĂRGINEANU Iurie**,
avocat BAA „Law Reputation & Partners”

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca scop controlul constituționalității Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 1122-IX din 26 septembrie 2023.

Sub acest aspect, decretul criticat sub aspect de corespundere cu Legea supremă, este neconstituțional întrucât contravine articolului 23 coroborat cu articolele 1 alin. (3), 6, 20, 21, 23, 26, 94, 124, 125 și 125¹ din Constituție.

Suplimentar decretul contestat nu este conform standardelor stabilite de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului de calitate a legilor, sunt contrare principiului certitudinii juridice, nu pot fi justificate conform criteriilor de „necesitate într-un stat democratic”, iar între scopul declarat la adoptarea acestor modificări și măsurile aplicate pentru atingerea acestui scop există o disproporționalitate vădită.

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

Pe rolul Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani se află acțiunea în contencios administrativ depusă de Alexandr Stoianoglo, cu privire contestarea actului administrativ ilegal defavorabil cu caracter individual – Decretul Președintelui republicii Moldova nr. 1122-IX din 26 septembrie 2023.

Numirea, evaluarea și eliberarea procurorilor, precum și a Procurorului General poate fi desfășurată, conform exigențelor art. 125 alin. (2) din Constituția RM, după o procedură administrativă complexă, reglementată prin lege organică, adică cu o dublă reglementare: constituțională și infra-constituțională.

IV. CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA

Articolul 1. Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sânt garantate.

Articolul 6. Separația și colaborarea puterilor

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Articolul 7. Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 20 Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.

Articolul 22. Neretroactivitatea legii

Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.

Articolul 23. Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 124. Procuratura

(1) Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, ce contribuie la îndeplinirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și statului prin intermediul procedurilor penale și al altor proceduri prevăzute de lege.

(2) Atribuțiile Procuraturii sunt exercitate de procurori.

(3) Competențele, modul de organizare și funcționare a Procuraturii se stabilesc prin lege.

Articolul 125. Procurorul

(1) Procurorul General este numit în funcție de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor, pentru un mandat de 7 ani, care nu poate fi reînnoit.

(2) Procurorul General este demis din funcție de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor, în condițiile legii, pentru motive obiective și în temeiul unei proceduri transparente.

(3) Numirea, transferarea, promovarea și demiterea procurorilor ierarhic inferiori se efectuează de către Procurorul General, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor.

Articolul 125¹. Consiliul Superior al Procurorilor

(1) Consiliul Superior al Procurorilor este garantul independenței și imparțialității procurorilor.

(2) Consiliul Superior al Procurorilor este constituit, în condițiile legii, din procurori aleși din cadrul procuraturilor de toate nivelurile și din reprezentanți ai altor autorități, instituții publice sau ai societății civile. Procurorii în cadrul Consiliului Superior al Procurorilor constituie o parte importantă.

(3) Consiliul Superior al Procurorilor asigură numirea, transferarea, promovarea în funcție și aplicarea măsurilor disciplinare față de procurori.

(4) Modul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Procurorilor se stabilește prin lege.

2. LEGEA nr.3/2016 CU PRIVIRE LA PROCURATURĂ

Articolul 1. Procuratura

Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești care, în procedurile penale și în alte proceduri prevăzute de lege, contribuie la respectarea ordinii de drept, efectuarea justiției, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei și ale societății.

Articolul 2. Procurorul

Procurorul este persoana cu funcție de demnitate publică care exercită atribuțiile Procuraturii, prevăzute de Constituție, de prezenta lege, de alte acte legislative și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, și este numit în această funcție în modul prevăzut de prezenta lege.

Articolul 4. Cadrul juridic de activitate a Procuraturii

Activitatea Procuraturii este reglementată de Constituție, de prezenta lege, de alte acte legislative, precum și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 11. Atribuțiile Procurorului General

(1) Procurorul General are următoarele atribuții:

a) reprezintă Procuratura în relațiile cu celelalte autorități publice, cu persoane juridice și fizice din țară și din străinătate;

b) la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor, numește în funcție procurorii;

c) exercită controlul asupra activității procurorilor;

d) stabilește domeniile de competență (atribuțiile) ale adjuncților săi;

e) aprobă Regulamentul Procuraturii, care se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova;

f) emite, în scris, ordine și dispoziții, aprobă regulamente și recomandări metodologice;

f¹) dispune cu privire la instituirea și modalitatea de administrare a sistemelor informaționale, registrelor și bazelor de date, destinate activității instituției;

g) stabilește, cu acordul scris al Consiliului Superior al Procurorilor, structura internă a procuraturilor;

g¹) la sesizarea Ministerului Justiției, depusă în conformitate cu prevederile art. 27¹ alin. (3) din Legea nr. 151/2015 cu privire la Agentul guvernamental, verifică dacă, la înfăptuirea justiției, judecătorul sau, după caz, procurorul a admis acțiuni sau inacțiuni care întrunesc elementele constitutive ale unei infracțiuni, ce au atras încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale unei persoane și au dus la una dintre consecințele prevăzute la art. 2007 alin. (1) lit. c) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002;

h) solicită acordul pentru pornirea urmăririi penale sau, după caz, pornește urmărirea penală în cazurile prevăzute de lege;

i) sesizează Curtea Constituțională în condițiile legii;

j) organizează și implementează sistemul de control intern managerial și poartă răspundere managerială pentru administrarea bugetului instituției și a patrimoniului public aflat în gestiune;

k) exercită alte atribuții prevăzute de lege.

(2) În termen de 3 luni de la numirea sa în funcție, Procurorul General îi numește pe adjuncții săi, le repartizează acestora domeniile de competență și stabilește ordinea substituirii sale de către adjuncți în cazul absenței sau al imposibilității de exercitare a funcțiilor sale. În cazul în care Procurorul General nu a stabilit ordinea substituirii sale de către adjuncți, funcțiile Procurorului General vor fi exercitate de drept de către adjunctul cu cea mai mare vechime în funcția de procuror.

(3) Procurorul General prezintă Parlamentului anual, până în data de 31 martie a anului în curs, un raport despre activitatea Procuraturii în anul precedent.

Articolul 31¹. Evaluarea performanțelor Procurorului General

(1) În scopul aprecierii activității și a corespunderii cu funcția deținută, performanțele Procurorului General se evaluează de către o comisie de evaluare a performanțelor Procurorului General, constituită ad-hoc de Consiliul Superior al Procurorilor.

(2) Evaluarea performanțelor Procurorului General se inițiază la sesizarea Președintelui

Republicii sau a cel puțin 1/3 din membrii Consiliului Superior al Procurorilor. Evaluarea performanțelor Procurorului General nu poate avea loc mai des decât o dată pe an.

(3) Comisia de evaluare a performanțelor Procurorului General se constituie în termen de 10 zile din momentul inițierii procedurii de evaluare. Aceasta este constituită din 5 membri, dintre care unul este propus de Președintele Republicii, unul de Ministerul Justiției, unul de Consiliul Superior al Magistraturii, unul de Consiliul Superior al Procurorilor și unul de Procurorul General. Faptul că nu au fost înaintate propuneri pentru componența comisiei nu împiedică constituirea acesteia dacă au fost propuși membri din partea a cel puțin 3 subiecți. Lucrările comisiei sunt deliberative dacă la ele participă majoritatea membrilor indicați în actul de constituire.

(4) Calitatea de membru al comisiei de evaluare a performanțelor Procurorului General poate fi deținută de persoane care dispun de calificare în domeniul dreptului, al managementului public, având experiență de cel puțin 10 ani în domeniul de activitate profesională și o reputație ireproșabilă. Membrii comisiei de evaluare a performanțelor Procurorului General propuși de Președintele Republicii și Ministerul Justiției nu pot fi angajați în serviciul public. Calitatea de membru al comisiei de evaluare a performanțelor Procurorului General nu poate fi deținută de procurori în funcție, nici de alte persoane aflate în subordinea Procurorului General.

(5) Procedura de evaluare se efectuează în baza unui regulament aprobat de Consiliul Superior al Procurorilor. Regulamentul se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor și va conține elementele prevăzute la art.30 alin.(2) și (3). Criteriile de evaluare descrise în regulament trebuie să fie specifice, măsurabile, relevante, precum și corelate cu atribuțiile Procurorului General prevăzute de legislație.

(6) Comisia de evaluare a performanțelor Procurorului General este în drept să audieze orice procuror sau alt angajat al Procuraturii, să solicite și să primească de la orice persoană explicații scrise, date și informații, inclusiv date analitice, să antreneze în procesul de evaluare experți independenți, să dispună control de audit, inclusiv al managementului instituțional. Comisia de evaluare audiază, în mod obligatoriu, Procurorul General.

(7) În urma evaluării performanțelor Procurorului General, comisia de evaluare a performanțelor Procurorului General întocmește, în termen de cel mult 30 de zile, un raport motivat prin care propune acordarea unuia dintre următoarele calificative: "excelent", "bine", "nesatisfăcător". Raportul cu calificativul propus se prezintă Consiliului Superior al Procurorilor.

(8) Consiliul Superior al Procurorilor examinează raportul comisiei de evaluare a

performanțelor Procurorului General. În rezultatul examinării, Consiliul Superior al Procurorilor adoptă o hotărâre cu privire la acordarea unuia dintre calificativele "excelent" "bine", "nesatisfăcător" sau, dacă consideră că evaluarea efectuată de comisie a avut loc cu încălcarea procedurii și această încălcare a avut un efect determinant asupra rezultatelor evaluării, adoptă o hotărâre de restituire a raportului pentru repetarea procedurii de evaluare a performanțelor. La repetarea procedurii de evaluare a performanțelor, comisia de evaluare a performanțelor Procurorului General este obligată să ia în considerare obiecțiile formulate de Consiliul Superior al Procurorilor.

(9) În cazul adoptării hotărârii privind acordarea calificativului "nesatisfăcător", Consiliul Superior al Procurorilor propune Președintelui Republicii eliberarea din funcție a Procurorului General.

(10) În cazul constatării unor aparențe de abatere disciplinară, comisia de evaluare a performanțelor Procurorului General sesizează Consiliul Superior al Procurorilor potrivit art.52¹.”

Articolul 33. Asigurarea independenței procurorului

(1) Independența procurorului este asigurată prin:

- a) determinarea strictă, prin lege, a statutului procurorului, delimitarea atribuțiilor Procuraturii, a atribuțiilor și a competențelor procurorului în cadrul exercitării funcțiilor Procuraturii;
- b) procedurile de numire, de suspendare și de eliberare din funcție;
- c) inviolabilitatea lui;
- d) discreția decizională a procurorului în exercițiul funcției, acordată prin lege;
- e) stabilirea, prin lege, a interdicției privind imixtiunea altor persoane sau autorități în activitatea procurorului;
- f) asigurarea mijloacelor adecvate pentru funcționarea Procuraturii, crearea condițiilor organizatorice și tehnice favorabile activității acesteia;
- g) asigurarea materială și socială a procurorului;
- h) alte măsuri prevăzute de lege.

(2) În luarea deciziilor, procurorul este independent în condițiile legii.

(3) În cazul în care deciziile luate de procuror sînt ilegale, acestea pot fi anulate motivat de către procurorul ierarhic superior.

(4) Persoana ale cărei drepturi și interese legitime au fost afectate prin acțiunile, inacțiunile sau actele procurorului le poate contesta la procurorul ierarhic superior.

Hotărârea procurorului ierarhic superior, prin care a fost soluționată contestația, poate fi atacată în instanța de judecată.

Articolul 34. Inviolabilitatea procurorului

(1) Inviolabilitatea procurorului asigură garanții de protecție împotriva oricăror intervenții și imixțiuni în activitatea acestuia.

(2) Pătrunderea în locuința sau în încăperea de serviciu a procurorului, în mijlocul de transport personal sau de serviciu, efectuarea la fața locului a controlului, percheziției sau ridicarea obiectelor, interceptarea convorbirilor telefonice, percheziția corporală, controlul și ridicarea corespondenței, a obiectelor și a documentelor care aparțin procurorului se admit numai în condițiile prevăzute de lege.

(3) Procurorul nu poate fi tras la răspundere juridică pentru declarațiile făcute cu respectarea eticii profesionale.

(4) Urmărirea penală împotriva unui procuror poate fi pornită numai de către Procurorul General. Concomitent cu pornirea urmăririi penale, Procurorul General sesizează Consiliul Superior al Procurorilor în vederea începerii procedurii disciplinare.

(5) Urmărirea penală împotriva Procurorului General poate fi pornită doar de către procurorul desemnat de Consiliul Superior al Procurorilor.

Articolul 68. Consiliul Superior al Procurorilor

(1) Consiliul Superior al Procurorilor este un organ independent, cu statut de persoană juridică, format în vederea participării la procesul de constituire, funcționare și asigurare a autoadministrării sistemului Procuraturii.

(2) Consiliul Superior al Procurorilor este garantul independenței și imparțialității procurorilor.

3. LEGE Nr. 100 din 22-12-2017 Cu privire la actele normative

Articolul 1. Sfera de reglementare

(1) Prezenta lege stabilește categoriile și ierarhia actelor normative, principiile și etapele legiferării, etapele și regulile elaborării proiectelor actelor normative, cerințele de bază față de structura și conținutul actului normativ, reguli privind intrarea în vigoare și abrogarea actului normativ, privind evidența și sistematizarea actelor normative, procedeele tehnice aplicabile actelor normative, precum și reguli privind

interpretarea, monitorizarea implementării prevederilor și reexaminarea actului normativ.

(2) Prezenta lege nu se aplică actelor juridice cu caracter individual și celor cu caracter exclusiv politic și nici actelor care nu conțin norme de drept.

Articolul 20. Etapele principale ale legiferării

(1) Principale etape ale legiferării sînt:

- a) publicarea anunțului privind inițiativa de elaborare a actului normativ și publicarea studiului de cercetare;
- b) elaborarea proiectului actului normativ;
- c) emiterea, aprobarea sau adoptarea actului normativ;
- d) promulgarea, în cazul în care actul normativ este o lege;
- e) publicarea actului normativ.

(2) Etapele legiferării, prevăzute la alin. (1), lit. a), c)–e), pe lângă prezenta lege, pot fi reglementate și de alte acte normative.

Articolul 21. Etapele elaborării proiectului actului normativ

(1) Proiectul unui act normativ se elaborează în cîteva etape consecutive, după cum urmează:

- a) desemnarea persoanei responsabile sau, după caz, formarea grupului de lucru care va elabora proiectul, precum și asigurarea suportului tehnic, organizatoric și financiar al procesului de elaborare;
- b) determinarea categoriei, conceptului și stabilirea structurii actului normativ;
- c) elaborarea versiunii inițiale a proiectului și întocmirea notei informative;
- d) întocmirea tabelului de concordanță, în cazul în care prin proiectul actului normativ se urmărește armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- e) consultarea publică, avizarea proiectului actului normativ de către autoritățile a căror competență are tangență directă sau indirectă cu obiectul de reglementare a proiectului actului normativ, efectuarea expertizelor, inclusiv expertiza anticorupție, expertiza juridică și, după caz, expertiza de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene și expertiza grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător;
- f) întocmirea sintezei obiecțiilor și propunerilor autorităților publice și, după caz, a sintezei recomandărilor reprezentanților societății civile;
- g) elaborarea versiunii finale a proiectului de act normativ.

(2) Procedura și termenele privind elaborarea, avizarea, efectuarea expertizelor și definitivarea proiectelor actelor normative, care sînt prezentate spre examinare Guvernului, sînt stabilite de către Guvern.

Articolul 23. Inițierea elaborării proiectelor actelor normative

(1) Proiectele actelor normative sânt elaborate de către autoritățile publice abilitate să le inițieze, conform programelor și planurilor aprobate în modul stabilit de lege, precum și la solicitarea Parlamentului, a Președintelui Republicii Moldova, a Guvernului sau din inițiativă proprie, în modul stabilit de lege.

(2) Subiecții care pot iniția elaborarea proiectelor de acte normative, în limitele competenței și în conformitate cu atribuțiile și domeniul de activitate ale acestora, sânt:

- a) deputații în Parlament;
- b) Președintele Republicii Moldova;
- c) Guvernul, inclusiv prin intermediul ministerelor și altor autorități administrative centrale;
- d) autoritățile administrative din subordinea ministerelor, prin intermediul acestora;
- e) autoritățile publice autonome;
- f) autoritățile unităților teritoriale autonome cu statut juridic special;
- g) autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea;
- h) alți subiecți, în cazurile prevăzute de legislație.

Articolul 25. Studiul de cercetare

(1) Elaborarea proiectelor actelor normative este precedată, în funcție de importanța și complexitatea proiectelor respective, de efectuarea studiilor de cercetare în scopul fundamentării necesității sau lipsei acesteia privind inițierea elaborării unui act normativ. Studiile de cercetare se efectuează pentru cunoașterea temeinică a realităților social-economice ce urmează a fi reglementate, a cadrului normativ relevant, a reglementărilor similare în legislația altor state, inclusiv a țărilor Uniunii Europene.

(2) În cazul unui proiect care prevede reglementări cu impact asupra bugetului și/sau care prevede reorganizări și reforme structurale ori instituționale, în calitate de studiu de cercetare se realizează analiza inițiativei de elaborare a actului normativ, conform metodologiei de analiză ex ante aprobate de către Guvern. Dacă proiectul prevede reglementări cu impact asupra activității de întreprinzător, în calitate de studiu de cercetare se realizează doar analiza impactului de reglementare, efectuată în modul stabilit de legislație.

(3) Studiul de cercetare este efectuat de către subiecții din partea cărora vine propunerea inițierii elaborării actului normativ. Pentru efectuarea acestuia, subiecții respectivi solicită asistența altor autorități ale administrației publice. Autoritățile

publice acordă asistență la efectuarea studiilor de cercetare conform prezentului alineat, în limitele competențelor legale ale acestora.

(4) În cazul unor studii de cercetare complexe, acestea pot fi realizate, în baza unui contract de prestări servicii, de către instituții științifice, universități, societăți comerciale, asociații obștești sau alte entități în conformitate cu prevederile legale referitoare la achizițiile publice.

(5) Informațiile și recomandările obținute în urma efectuării studiilor de cercetare se includ în nota informativă, întocmită conform art. 30.

Articolul 26. Etapele principale ale analizei ex ante

(1) Analiza ex ante cuprinde următoarele etape principale:

a) definirea problemei, pornind de la analiza relațiilor sociale existente și a celor preconizate, precum și de la inexistența sau ineficiența cadrului normativ relevant;

b) stabilirea obiectivului și a domeniului intervenției juridice;

c) identificarea opțiunilor și mijloacelor necesare pentru soluționarea problemei și/sau atingerea obiectivului și analiza acestora prin intermediul impactului financiar, administrativ, economic, social, asupra mediului etc.;

d) compararea opțiunilor existente și selectarea celor mai bune opțiuni pentru atingerea obiectivului.

(2) Opțiunile recomandate se vor întemeia pe dispozițiile constituționale, pe prevederile legislației naționale și pe cele ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, pe jurisprudența Curții Constituționale și a instanțelor judecătorești, după caz, pe legislația Uniunii Europene, precum și pe doctrina juridică în domeniu.

(3) Analiza ex ante se finalizează cu întocmirea unui raport sau a unui document de politici, conform art. 24, care va servi drept suport informativ la elaborarea proiectului actului normativ și a notei informative.

4. DOCUMENTE INTERNAȚIONALE RELEVANTE

Documentele internaționale relevante privind independența procurorilor

1. Avizul Comisiei de la Veneția nr.1058/2021, cu privire la modificările din 24 august 2021, la Legea cu privire la Procuratură, Adoptat la cea de-a 129-a sesiunea plenară - Veneția 10-11 decembrie 2021;

2. Raportul privind standardele Europene referitoare la independența sistemului judiciar: Partea II – organele de urmărire penală, adoptată de Comisia de la Veneția la cea de-a 85-a sesiune plenară (Veneția, 17-18 decembrie 2010);

3. Avizul CONSILIUL CONSULTATIV AL PROCURORILOR EUROPENI nr. 13(2018): "Independența, responsabilitatea și etica procurorilor", CCPE(2018) Strasbourg, 23 noiembrie 2018;
4. Opinia *amicus curiae* a Comisiei de la Veneția nr. 972 / 2019 despre amendamentele la Legea cu privire la Procuratură;
5. Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 05.08.2020, Cauza KÖVESI Împotriva României;
6. Hotărârea Curții

5. EXPUNEREA PRETINSEI SAU PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

1. *Ab initio* autorii sesizării reține că articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție abilitază instanța de jurisdicție constituțională cu controlul constituționalității **tuturor** decretelor adoptate de Președintele Republicii Moldova, fără a face distincția dintre caracterul normativ ori **individual**.
Autorii mai relevă că la baza statului de drept, consacrat de art. 1 alin. (3) din Constituție, stă **principiul legalității**. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică (art. 7 din Constituție).
2. În context, este impetuos de menționat că legalitatea, ca principiu de bază al statului de drept, presupune conformitatea normei sau a actului juridic cu normele superioare care stabilesc condiții de procedură privind edictarea normelor juridice. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare a Parlamentului, cât și activitatea aferentă a Președintelui Republicii Moldova, care au o conexiune directă cu procesul legiferării.
3. Astfel, potrivit jurisprudenței sale anterioare (cazul Muruianu, Urechean, Gurin etc.), Curtea este obligată să exercite controlul de constituționalitate a actelor cu caracter individual contestate, referitoare la numirea și destituirea Procurorului General, sub aspectul **competenței autorității** de a adopta actele respective și al **procedurii de adoptare**.
4. Prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1334 din 29.11.2019 Alexandr Stoianoglo a fost numit în funcția de Procuror General.
5. Prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1122-IX din 26.09.2023 Alexandr Stoianoglo a fost eliberat din funcția de Procuror General.
6. **Conform art.125 din Constituția Republicii Moldova**, Procurorul General este numit în funcție de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor, pentru un mandat de 7 ani, care nu poate fi reînnoit. În alin. 2

al aceluiași articol se menționează: Procurorul General este demis din funcție de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor, **în condițiile legii**, pentru motive obiective și în temeiul unei proceduri transparente. Astfel, se reține că funcția de Procuror General este o funcție publică, Procurorul General fiind o persoană oficială, exponent al unui interes public deosebit.

7. Autorii sesizării mai relevă că stipularea în Constituție a procedurii de desemnare a Procurorului General constituie o garanție a independenței acestuia și a exercitării cu imparțialitate a atribuțiilor ce-i revin conform Legii cu privire la Procuratură nr.3/2016. Autorul sesizării relevă că stipularea în Constituție a procedurii de desemnare a Procurorului General constituie o garanție a independenței acestuia și a exercitării cu imparțialitate a atribuțiilor ce-i revin conform Legii cu privire la Procuratură. Necesitatea stabilității mandatului de Procuror General este determinată de obligațiile funcționale ale titularului. Astfel, conform art. 11 din Legea cu privire la Procuratură nr.3/2016, cele mai importante atribuții ale Procurorului General sunt: a) reprezintă Procuratura în relațiile cu celelalte autorități publice, cu persoane juridice și fizice din țară și din străinătate; b) la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor, numește în funcție procurorii; c) exercită controlul asupra activității procurorilor; d) stabilește domeniile de competență (atribuțiile) ale adjunctilor săi; e) aprobă Regulamentul Procuraturii, care se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova; f) emite, în scris, ordine și dispoziții, aprobă regulamente și recomandări metodologice; f¹) dispune cu privire la instituirea și modalitatea de administrare a sistemelor informaționale, registrelor și bazelor de date, destinate activității instituției; g) stabilește, cu acordul scris al Consiliului Superior al Procurorilor, structura internă a procuraturilor; g¹) la sesizarea Ministerului Justiției, depusă în conformitate cu prevederile art. 27¹ alin. (3) din Legea nr. 151/2015 cu privire la Agentul guvernamental, verifică dacă, la înfăptuirea justiției, judecătorul sau, după caz, procurorul a admis acțiuni sau inacțiuni care întrunesc elementele constitutive ale unei infracțiuni, ce au atras încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale unei persoane și au dus la una dintre consecințele prevăzute la art. 2007 alin. (1) lit. c) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002; h) solicită acordul pentru pornirea urmăririi penale sau, după caz, pornește urmărirea penală în cazurile prevăzute de lege; i) sesizează Curtea Constituțională în condițiile legii; j) organizează și implementează sistemul de control intern managerial și poartă răspundere managerială pentru administrarea bugetului instituției și a patrimoniului public aflat în gestiune; k) exercită alte atribuții prevăzute de lege.
8. Prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1334 din 29.11.2019 Alexandr Stoianoglo a fost numit în funcția de Procuror General.

9. Jurisdicția constituțională, prin competențele sale, se găsește la limita dintre drept și politică, fiind impregnată de un element de drept public și departe de domeniul dreptului civil, astfel încât nu intră în domeniul de aplicare al articolului 6 § 1 din Convenția Europeană.
10. În acest sens, autorii sesizării reține că, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, ținând seama de faptul că acest control de constituționalitate se exercită potrivit regulilor de competență atributivă specifică fiecărui stat contractant și că acesta poate fi a priori sau a posteriori, iar sesizarea jurisdicției constituționale poate fi făcută atât pe „cale de acțiune”, cât și pe „cale de excepție”, de către autorități publice, alte jurisdicții sau de către particulari, a decis că dispozițiile articolului 6 § 1 din Convenție sunt aplicabile în cazul recursurilor individuale prin care au fost invocate drepturi directe aparținând celor care le-au intentat. Nu sunt aplicabile, însă, în cazul procedurilor de „control abstract” pronunțate de autoritățile publice sau celelalte jurisdicții care sunt titulare ale unor recursuri cu asemenea obiect (decizia CEDO din 22 octombrie 1984, în cauza Sramek v. Austria, Seria A nr. 84, § 35; decizia CEDO din 6 mai 1981, în cauza Buchholz v. Germania, Seria A nr. 42, § 48).
11. În acest sens, Curtea reține că **articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție dispune că aceasta: „[...] exercită, la sesizare, controlul constituționalității [...] hotărârilor Parlamentului [...]”**
12. În ceea ce privește aplicarea articolului 135 alin.(1) lit.a) din Constituție în raport cu Hotărârea nr. 81 din 18 aprilie 2013 privind numirea în funcția de Procuror General, Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr.10 din 16 aprilie 2010 pentru revizuirea Hotărârii nr.16 din 28 mai 1998 „Cu privire la interpretarea art.20 din Constituția Republicii Moldova” în redacția Hotărârii nr.39 din 9 iulie 2001, a menționat că, **[...] Constituția Republicii Moldova, prin art.135 alin.(1) lit.a), abilitază Curtea Constituțională cu controlul constituționalității tuturor actelor adoptate de Parlament, fără a face distincție între actele normative și cele individuale. [...]**
13. În acest sens, în Hotărârea nr.10 din 16 aprilie 2010, menționată supra, Curtea Constituțională a reținut că:
„[...] Actele emise de Parlament, Președintele Republicii Moldova și Guvern referitoare la persoanele oficiale exponente ale unui interes public deosebit, alese sau numite pentru durata mandatului atribuit, pot face obiect al controlului constituționalității sub aspectul formei și procedurii de adoptare. [...]
14. Aceleași principii au fost reiterate de Curtea Constituțională în hotărârile nr. 11 din 27 aprilie 2010 pentru controlul constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 30-XVIII din 4 martie 2010 privind eliberarea din funcție a Președintelui Curții Supreme de Justiție, nr.14 din 7 iulie 2011 pentru

controlul constituționalității Hotărârii Parlamentului nr.83 din 21 aprilie 2011 privind numirea în funcția de Președinte al Curții de Conturi și nr. 18 din 4 octombrie 2011 pentru controlul constituționalității Hotărârii Parlamentului nr.122 din 5 iulie 2011 privind eliberarea din funcție a Președintelui Curții Supreme de Justiție.

PRETINSA ÎNCĂLCARE A COMPETENȚEI AUTORITĂȚII PREȘEDINTELUI DE A EMITE DECRETUL PRIVIND ELIBERAREA DIN FUNCȚIE A PROCURORULUI GENERAL ALEXANDR STOIANOGLO

15. **Întrucât Legea supremă stabilește că Procuratura Republicii Moldova ca instituție autonomă face parte din autoritatea judecătorească, dispoziția constituțională privind termenul de 7 ani implică garanții de inamovibilitate. La baza statului de drept, consacrat de art. 1 alin. (3) din Constituție, stă principiul legalității. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică (art. 7 din Constituție)**
16. În context, Curtea menționează că legalitatea, ca principiu de bază al statului de drept, presupune conformitatea normei sau a actului juridic cu normele superioare care stabilesc condiții de procedură privind edictarea normelor juridice. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare a Parlamentului, cât și stabilirea normelor interne de organizare și funcționare, care au o conexiune directă cu procesul legiferării.
17. Astfel, potrivit jurisprudenței sale anterioare (cazul Muruianu, Gurin, Urechean etc.), Curtea este obligată să exercite controlul de constituționalitate a actelor cu caracter individual contestate, referitoare la numirea și destituirea Procurorului General, sub aspectul competenței autorității de a adopta actele respective și al procedurii de adoptare.
18. Prin Legea nr. 102/24.08.2021, s-a modificat Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură. Legea cu privire la Procuratură, în redactarea Legii 102 din 24 august 2021, fiind introduse și alte modificări dar în special s-a inclus articolul 31¹ (Evaluarea performanțelor Procurorului General). Aceste modificări au fost adoptate în regim de urgență, nu pentru a îmbunătăți legea și pentru a reforma instituția Procuraturii în scop constituțional, conform cerințelor statului democratic, dar pentru a urmări un scop strict politic, și anume limitarea garanțiilor inamovibilității și independenței Procurorului General, capturarea sistemului procuraturii pe calea înlocuirii lui cu un exponent al actualei guvernări majoritare, aservit politic.

19. Mai mult decât atât, prin aceste modificări s-a urmărit în concret de a-l elimina pe Alexandr Stoianoglo din funcția de Procuror General al Republicii Moldova. Faptul respectiv se probează prin următoarele declarații politice ale exponenților guvernării:
- a) Stenograma ședinței Plenului Parlamentului din 13 august 2021. În acea ședință s-a afirmat politic, citez discursul domnului Litvinenco Sergiu: „În fond, *votul din 11 iulie a fost indirect un vot de blam dat actualului Procuror General*. În mod normal, dacă Procurorul General ar fi avut o înțelegere elementară cum funcționează un stat de drept, și-ar fi dat *imediat demisia*, după pronunțarea verdictului oamenilor. Din păcate, avem demnitari, dar nu avem demnitari cu demnitate, ca să plece atunci când cetățenii le spun că nu mai sunt doriți. De aceea, ca să *facem ca voința cetățenilor să fie realizată*, venim cu *soluții legislative* care ar fi în măsură să ducă la îndeplinirea deciziei poporului Republicii Moldova – edificarea unor instituții ale statului care să facă dreptate cetățenilor (...)”¹
- b) Președintele Comisiei juridice numiri și imunități a declarat în cadrul unei emisiuni la TVR Moldova că: „Urmează să fie creată Comisia care va examina activitatea procurorului general, vor fi delegați membrii din toate organele menționate în lege, care în termen de 30 de zile ar urma să prezinte Consiliului Superior al Procurorilor raportul. Și tot ea, în același interviu, fără a aștepta concluziile raportului, a declarat tranșant că „Dacă domnul Stoianoglo ar avea demnitate, atunci ar trebui să plece de bună voie”, confirmând că această evaluare nu este decât un instrument menit să-l determine pe domnul procuror să plece din funcție.”²
- c) Prim-ministru Natalia Gavriliță, a declarat la data de 8 august 2021, în cadrul emisiunii „În profunzime” de la postul Pro TV Chișinău că „Procurorul General va fi demis, iar sistemul curățat”. Totodată chiar la începutul știrii este specificat că noua guvernare este nemulțumită de activitatea procurorului general, Alexandr Stoianoglo și va recurge la modificări în legislație pentru a-l putea demite.³ Dacă luăm în calcul nota informativă la proiect, acesta a fost elaborat în vederea instituirii unui mecanism de „control efectiv ulterior” și a unei „proceduri de monitorizare” în privința activității Procurorului General. La fel autorii sugerează că în prezent „în eventualitatea constatării unei activități neconforme a Procurorului General, nu există un mecanism legal pentru a sancționa un astfel de comportament, situație care generează riscuri mari pentru societate”.
- d) Președintele Republicii Moldova Maia Sandu în repetate rânduri s-a expus negativ

¹ <https://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=vRLswooOEO4%3d&tabid=128&mid=506&language=ro-RO>

² <https://cotidianul.md/2021/09/07/stamate-o-comisie-va-examina-activitatea-lui-stoianoglo-iar-in-30-de-zile-va-prezenta-concluziile-va-fi-verificat-si-flocea/>

³ <https://anticoruptie.md/ro/stiri.natalia-gavrilita-despre-soarta-lui-alexandr-stoianoglo-avem-mandatul-cetatenilor-sa-modificam-felul-in-care-actiuneaza-procuratura>

despre persoana Procurorului General Alexandr Stoianoglo, pledând pentru demiterea acestuia, apoi și-a schimbat retorica până la adoptarea unei soluții judiciare irevocabile, iar în ultimă instanță a emis decretul de eliberarea din funcție, ceea ce indică asupra unui **conflict real consumat de interese** în exercitarea atribuțiilor de președinte.⁴ Or, însăși evaluarea a fost inițiată la cererea Președintelui Maia Sandu.

20. Un astfel de scop nu este conform cerințelor statului de drept și reprezintă prin sine presiune politică asupra instituției Procuraturii, în scopul asigurării controlului politicului asupra instituției și Procurorului General, prin schimbarea Procurorului General incomod cu unul aservit politic. Conform testului „necesității într-o societate democratică” dezvoltat de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, orice ingerință în dreptul persoanei trebuie să servească un scop autentic în interesul democrației și al statului de drept, și nu un oportunism politic deghizat.
21. *Mutatis mutandis* prin Hotărârea sa nr. 20 din 9 iulie 2020, Curtea a precizat că orice act susceptibil de control de constituționalitate, are o singură autoritate competentă să se pronunțe în mod definitiv cu privire la un aspect care ține de Constituție, iar această prerogativă vizează inclusiv admiterea conflictului de interese, care a fost admis de Președintele Republicii Moldova la emiterea decretului contestat (a se vedea HCC nr. 20 din 9 iulie 2020, §30).
22. În Avizul (Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni CCPE) se menționează că, prin "independență" se înțelege faptul că, procurorii nu sunt supuși vreunei ingerințe ilegale în exercitarea atribuțiilor lor de a asigura respectarea și aplicarea legii și a statului de drept și că, în acest context, nu sunt supuși niciunei presiuni politice sau oricărei alte influențe ilegale. Statutul și independența procurorilor trebuie să fie clar stabilite și garantate prin lege.⁵
23. În ceea ce privește funcționarii care ocupă o funcție publică, CEDO a reținut că statutul de funcționar public al unui reclamant nu îl exclude în mod automat de la protecția oferită de art. 6 CEDO, cu excepția cazului în care au fost îndeplinite două condiții. **În primul rând**, dreptul intern al statului respectiv trebuie să excludă în mod expres accesul la o instanță pentru postul sau categoria de salariați în cauză. **În al doilea rând**, această derogare trebuie să se bazeze pe motive obiective legate de interesul statului. Pentru ca excluderea să fie justificată, nu este suficient ca statul să demonstreze că funcționarul în cauză participă la exercitarea puterii publice sau că există o legătură specială de încredere și de loialitate între persoana în cauză și statul angajator. În cele din urmă, Curtea a hotărât că, deși accesul la un loc de muncă și la funcțiile exercitate (de un reclamant) constituie, în principiu, un privilegiu care nu poate fi confirmat pe

⁴ https://www.ipn.md/ro/maia-sandu-dupa-retinerea-lui-stoianoglo-imi-doresc- ceea-7967_1084866.html

⁵ Avizul CCPE nr.13(2018), *Independența, responsabilitatea și etica procurorilor*.

cale judiciară, alta este situația în ceea ce privește continuarea sau condițiile de exercitare a unui astfel de raport de muncă. În sectorul privat, dreptul muncii conferă, în general, salariaților dreptul de a contesta în justiție concedierea lor, atunci când aceștia consideră că a fost abuzivă sau în cazul în care au fost aduse modificări unilaterale substanțiale la contractele acestora de muncă. Același lucru este valabil *mutatis mutandis* și pentru personalul din sectorul public, cu excepția cazurilor în care este aplicabilă excepția enunțată în hotărârea în cauza *Vilho Eskelinen și alții*. În speța *KÖVESI v România*, cererea nr. 3594/19, Curtea observă că respectivul capăt de cerere formulat de reclamantă în temeiul art. 6 § 1 se referă la lipsa de acces la o instanță în ceea ce privește revocarea sa din funcția de procuror șef al DNA, pe care a considerat-o ca fiind întemeiată pe opiniile sale cu privire la reformele legislative propuse sau adoptate, care afectau sistemul judiciar.⁶

24. Adicional, chiar în recenta hotărâre a Curții Europene în privința reclamantului Alexandr Stoianoglo, Curtea a notat că cerința de independență prevăzută la articolul 6 § 1 din Convenție se aplică judecătorilor și instanțelor de judecată, dar nu procurorilor (*Thiam v. Franța*, nr. 80018/12, §§ 70 -71, 18 octombrie 2018). Cu toate acestea, Curtea a remarcat deja că, atunci când este vorba de necesitatea protecției împotriva ingerinței arbitrare în funcțiile lor din partea autorităților publice, în special dacă lipsa accesului la monitorizare independentă a fost justificată de motive obiective legate de interesul Statului, între judecători și procurori poate fi trasată o linie clară (cauza *Eminağaoğlu*, §§ 75-80). Astfel, toți membrii sistemului judiciar, fie magistrați sau procurori, ar trebui să beneficieze – la fel ca ceilalți cetățeni – de protecție împotriva arbitrariului susceptibil să emane din puterea legislativă și executivă; totuși, numai supravegherea de către un organism judiciar independent a măsurilor precum revocarea poate asigura efectiv o asemenea protecție (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza *Kövesi*, § 124, și *Bilgen*, § 79). De altfel, ceea ce este esențial pentru prezenta cauză, din jurisprudența Curții reiese că este deosebit de dificil de acceptat că limitările privind accesul unui procuror la o instanță de judecată independentă sunt justificate de motive obiective legate de interesul statului, în timp ce legislația acestui stat membru plasează în mod expres procurorii în aceeași situație cu magistrații în ceea ce privește independența acestora (cauza *Eminağaoğlu*, citată mai sus, §§ 36, 75-80; cauza *Kövesi*, citată mai sus, § 124).

Curtea consideră că suspendarea automată din funcție a unui Procuror General supus urmăririi penale nu poate fi justificată, în lipsa oricărei forme de control judiciar, prin motive obiective legate de interesul statului (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza

⁶ Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului, Cauza *KÖVESI Împotriva României*.

Kövesi, citată mai sus, § 124). Într-adevăr, simpla teamă – în principiu complet justificată în sine – că Procurorul General suspendat ar putea exercita influență asupra urmăririi penale desfășurate împotriva sa nu este suficientă pentru a justifica absența oricărei forme de control de orice natură, pentru mai mult de doi ani, a măsurii litigioase (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza *Camelia Bogdan*, § 76). În dreptul moldovenesc, deși este adevărat că procurorii își exercită funcțiile în mod autonom, iar judecătorii în mod independent, sistemul judiciar național nu face totuși nici o distincție fundamentală între statutul unora și altora (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza *Eminağaoğlu*, § 76, cauza *Kövesi*, § 124 și, din perspectiva articolului 10 din Convenție, *Stancu și alții v. România*, nr. 22953/16, §§ 113 și 115, 18 octombrie 2022 și a se vedea, de asemenea, a contrario, *Thiam v. Franța*, nr.80018/12, §§ 70-71, 18 octombrie 2018).

Având în vedere cele expuse mai sus, Curtea consideră că al doilea criteriu Eskelinen nu este îndeplinit în prezenta cauză și, prin urmare, concluzionează că articolul 6 § 1 sub aspectul său civil este aplicabil în prezenta cauză. Rezultă că excepția de inaplicabilitate a articolului 6 § 1 invocată de Guvern trebuie să fie respinsă.

25. Articolul 125 alin. (2) din Constituție prevede că, Procurorul General este demis din funcție de către Președintele Republicii Moldova, **la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor**, în condițiile legii, pentru motive obiective și în temeiul unei proceduri transparente. Așadar, din această normă constituțională rezultă că: a) demiterea Procurorului General se face de către Președintele Republicii Moldova; b) demiterea se face la propunerea motivată (n.red sublinierea ne aparține) Consiliului Superior al Procurorilor; c) demiterea are loc în „condițiile legii” pentru „motive obiective” și în temeiul unei „proceduri transparente”. Procedura de evaluare introdusă prin legea contestată nu respectă a treia condiție menționată *supra*. Constituția a instituit cerința demiterii acestuia „în condițiile legii” conform unei proceduri transparente. Interpretarea *stricto sensu* a textului constituțional „în condițiile legii” conduce la concluzia că toată procedura de demitere a Procurorului General trebuie să fie prevăzută în lege. Eliberarea din funcție având ca bază Evaluarea Procurorului General conform unei proceduri prevăzute de un regulament aprobat de Consiliul Superior al Procurorilor **nu este conformă cu articolul 125 din Constituție**. În plus, eliberarea Procurorului General după niște criterii care nu i-au fost cunoscute la momentul acceptării funcției, este contrară principiului certitudinii juridice și celui a previzibilității legii.

26. Pentru că este suverană cu privire la competența sa în materia controlului de constituționalitate, Curtea nu poate fi constrânsă, la examinarea constituționalității unui text de lege, să analizeze dispozițiile criticate doar prin prisma normelor constituționale invocate de către autorul excepției, ci este liberă să le analizeze și în raport cu prevederile constituționale relevante pentru soluționarea sesizării, importante fiind argumentele aduse în acest sens (a se vedea HCC nr. 12 din 7 mai 2020, § 48; HCC nr.

2 din 23 ianuarie 2020, § 27; HCC nr. 7 din 26 aprilie 2018, § 23; HCC nr. 15 din 22 mai 2018, § 24; HCC nr. 20 din 4 iulie 2018, § 47). Sub acest aspect, autorul excepției de neconstituționalitate susține că imprevizibilitatea dispozițiilor contestate este de natură să condiționeze abuzivă cu substrat politic a instrumentului de încetare a mandatului Procurorului General. Așadar, autorul sesizării a considerat că în acest caz relevantă jurisprudența CtEDO referitoare la componența organului de evaluare.

ÎNCĂLCAREA PRINCIPIULUI ACCESIBILITĂȚII ȘI PREVIZIBILITĂȚII LEGII

27. Articolul 23 alin. (2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile. Mutatis mutandis, la executarea în concret a legii, atribuție ce rezidă în competența președintelui de a emite decrete, destinatarul normei juridice este în drept să aibă o speranță legitimă privitoare la previzibilitate.
28. Condiția accesibilității presupune ca voința legiuitorului și a autorității executive să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată să dispună de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (*Khlyustov v. Rusia*, 11 iulie 2013, § 68). În special, accesibilitatea legii presupune publicarea ei în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în condițiile articolului 76 din Constituție și al Legii nr. 173 din 6 iulie 1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale, astfel încât să poată fi cunoscută de persoanele la care se referă. Astfel, cu privire la respectarea condiției accesibilității, Curtea menționează că publicul nu are acces la regulamentele CSP care derogă de la Legea supremă.
29. La rândul ei, condiția previzibilității legii este îndeplinită atunci când persoana poate prevedea – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care o conduită le poate implica (*Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, § 40; *Khodorkovskiy și Lebedev v. Rusia* [nr. 2], 14 ianuarie 2020, § 570).
30. Totodată, autorii sesizării reiterează că o normă corespunde exigenței previzibilității atunci când oferă o măsură de protecție împotriva imixtiunilor arbitrare din partea autoritățile publice (*Centro Europa 7 S.r.l. și Di Stefano v. Italia* [MC], 7 iunie 2012, § 143, și *Khlyustov v. Rusia*, 11 iulie 2013, § 70).
31. De asemenea, autorii sesizării subliniază că o lege care le conferă autorităților publico-politice o putere discreționară trebuie să indice întinderea acesteia, deși procedurile și condițiile detaliate care trebuie respectate pot să nu fie încorporate în norme de drept material (*Khlyustov v. Rusia*, 11 iulie 2013, § 70). Totodată, o putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere

formal, nu trece de testul previzibilității (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61; HCC nr. 6 din 19 martie 2019, § 38).

32. În ceea ce privește prezența non-juristilor în cadrul Comisiei de evaluare și CSP ca organ de jurisdicție administrativă (care au elaborat actele preparatorii), se observă că aceștia au fost aleși de Parlament prin votul majorității simple a deputaților, la propunerea a cel puțin douăzeci de deputați.
33. Pe de o parte, se reiterează că însăși noțiunea de „instanță” implică faptul că aceasta ar trebui să fie compusă din magistrați - judecători/procurori, profesioniști sau non-profesioniști, selectați pe baza meritelor, deoarece acest fapt este, între altele, esențial pentru a menține încrederea publicului în justiție și servește ca o garanție suplimentară a independenței judecătorilor sau procurorilor *mutatis mutandis* (*Guðmundur Andri Ástráðsson*, citat anterior, §§ 220 et 222, și *Dolińska-Ficek și Ozimek v. Polonia*, nr. 49868/19 și 57511/19, § 273, 8 noiembrie 2021). În această cauză, Curtea constată că Guvernul nu susține și nici nu rezultă din legislația internă că candidații trebuiau să îndeplinească vreun criteriu de selecție prestabilit, cu excepția deținerii calității de titular al unei funcții de profesor de drept.
34. Prin urmare, se pare că deputații, în special cei din majoritate, dispuneau de o marjă discreționară largă la alegerea candidaților.
35. Pe de altă parte, Curtea nu este în măsură să conchidă, având în vedere elementele de care dispune, că a existat un proces clar și transparent de selecție a candidaților supuși votului în Parlament. În această privință, ea are în vedere, de asemenea, preocuparea GRECO referitoare la lipsa unei proceduri echitabile și transparente de selecție a membrilor non-magistrați ai organelor de auto-administrare ale procurorilor și/sau judecătorilor.
36. În aceste condiții, se reține că procesul de selecție a profesorilor titulari de drept nu a oferit suficiente garanții de independență.
37. Toate elementele de mai sus sunt suficiente pentru ca Curtea să considere că exigențele privind independența și imparțialitatea nu au fost îndeplinite în prezenta cauză de către Comisia de evaluare și de către CSP, care s-au pronunțat asupra cauzei reclamantei (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Oleksandr Volkov*, citată anterior, § 117, și *Denisov*, citată anterior, § 72).
38. Cu toate acestea, Curtea notează că, în speța *Angela Catană c. Moldovei* care implică similitudini cu speța în contextul căreia a fost formulată excepția de neconstituționalitate, în urma recente modificări a Constituției, componența CSM a fost schimbată, în sensul în care cei trei membri de drept, inclusiv ministrul Justiției și Procurorul General, nu mai fac parte din acesta, și că se precizează faptul că membrii non-judecători ai CSM urmează să fie selectați pe baza meritelor, prin votul unei majorități calificate a Parlamentului și potrivit unei proceduri transparente. Având în vedere cele de mai

sus, a avut loc o încălcare a articolului 6 § 1 din Convenție din cauza încălcării cerinței unei instanțe independente și imparțiale în cele două proceduri disciplinare desfășurate împotriva reclamantei.

39. În acest context, este impetuos de menționat că, din conținutul articolului 125 alin. (2) din Constituție este clar că prin sintagma „**în condițiile legii**” se are în vedere **legea, ca act normativ adoptat de Parlament în calitate de unică autoritate legislativă a statului.**
40. Astfel remarcă autorii sesizării faptul că, în Constituție sintagma „*în condițiile legii*” este utilizată de multiple ori. Spre exemplu, în: articolul 25 alin. (4), referitor la contestarea legalității și prelungirea mandatului de arest până la 12 luni; articolul 29 alin. (3), referitor la efectuarea perchezițiilor; articolul 38 alin. (3), referitor la dreptul de a fi ales; articolul 46 alin. (4), referitor la confiscarea bunurilor destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții; articolul 81 alin. (3), referitor la competența Curții Supreme de Justiție de a judeca Președintele Republicii; articolul 87 alin. (4), referitor la competența Președintelui Republicii de a lua măsuri pentru asigurarea securității naționale și a ordinii publice; articolul 113 alin. (2), referitor la alegerea și funcționarea consiliului raional, etc. Este indubitabil că, Constituția reclamă în mod expres ca aceste domenii să fie reglementate prin lege adoptată de Parlament.
41. Astfel, în raportul privind standardele Europene referitoare la independența sistemului judiciar: Partea II – organele de urmărire penală, adoptată de Comisia de la Veneția la cea de-a 85-a sesiune plenară (Veneția, 17-18 decembrie 2010), Comisia a subliniat că: Modalitatea în care este numit și revocat Procurorul General joacă un rol foarte important în cadrul sistemului menit să garanteze funcționarea corectă a parchetelor. Tot în același Raport, Comisia a subliniat că: „Legea privind parchetele ar trebui să prevadă în mod clar condițiile de revocare din funcție a procurorului mai înainte de expirarea mandatului. În Avizul proiectului de lege pentru modificarea dispozițiilor din Constituția Ucrainei în privința Parchetelor, Comisia a constatat: „Motivele pentru revocarea din funcție ar trebui să fie prevăzute de lege (...) Comisia de la Veneția ar prefera să meargă chiar mai departe în sensul că, motivele pentru o posibilă revocare să fie prevăzute chiar în Constituție. Mai mult, ar trebui să existe o cerință obligatorie în sensul că, mai înainte de luarea oricăror decizii, un organism format din experți să exprime opinie cu privire la suficiența motivelor pentru revocare”
42. Totodată, pornind de la premisa că, mandatul Procurorului General urmează să se bucure de o mai mare stabilitate pentru a face cu adevărat independent de schimbările politice (Avizul Curții Constituționale la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova (instituția procuraturii, Sesizarea nr.40c/2016), Constituția a instituit cerința demiterii „**în condițiile legii**” conform unei proceduri transparente. Interpretarea *stricto sensu* a prevederii constituționale „**în**

condițiile legii” ne duce inevitabil la concluzia că, toată procedura, Criteriile și întreaga procedură de demitere a Procurorului General să fie exclusiv prevăzută de lege, dacă nu chiar de Constituție.

43. În această ordine de idei, Comisia de la Veneția în Opinia sa (Avizul nr.1058/2021, adoptat în cadrul celei de-a 129-a sesiuni plenare), observă că „mecanismul de evaluare *ad-hoc* a performanțelor Procurorului General de către o comisie special creată, introdus prin amendamente, pare a fi destul de neobișnuit în Europa. În timpul reuniunilor online, autoritățile au menționat că s-au inspirat din experiența românească de revocare a procurorilor de rang înalt; Comisia reamintește însă că reformele românești ale procuraturii și punerea lor în practică au fost destul de controversate și au fost criticate atât de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cât și de însăși Comisia de la Veneția. În orice caz, mecanismul de „evaluare a performanțelor”, astfel cum este prevăzut de amendamente, este criticabil din mai multe motive.
44. Considerăm că, înserarea normelor cu incidență asupra demiterii Procurorului General nu pot fi făcute într-un act normativ subordonat legii, pasibil să fie contestat în contenciosul administrativ, anulat sau suspendat potrivit aceleiași proceduri contencioase. Astfel spus, normele juridice care duc direct sau indirect la încetarea mandatului Procurorului General, urmează să fie înserate în lege și pasibile verificării Curții Constituționale, dat fiind faptul că mandatul procurorului General este prevăzut de articolul 125 al Constituției RM. Această logică circumserie perfect cu opinia Comisiei de la Veneția expusă în Raportul privind standardele europene referitoare la independența sistemului judiciar: Partea II – organele de urmărire penală, menționat *supra*.
45. Cu toate acestea, în Opinia sa (Avizul nr.1058/2021 din 13 decembrie 2021, Cu privire la modificările din 24 august 2021, la Legea cu privire la Procuratură, adoptată la cea de-a 129-a sesiune plenară 10-11 decembrie 2021), Comisia de la Veneția menționează că, din perspectiva statului de drept, încredințarea către CSP a unei puteri⁷ practic nelimitate de a defini condițiile materiale în care procurorul general poate fi demis este o abordare extrem de contestabilă. Astfel de norme trebuie să aibă cel mai înalt nivel posibil de legitimitate. În paragrafele anterioare, Comisia de la Veneția a argumentat deja că lipsa unei consacrări constituționale poate fi dăunătoare pentru stabilitatea sistemului de urmărire penală, iar anumite aspecte ar trebui reglementate nu printr-o lege ordinară, ci printr-o lege organică adoptată cu majoritatea calificată sau chiar în Constituție. Această abordare se aplică *a fortiori* la esența procesului de evaluare. Cu

⁷ [Articolul 30 aliniatul \(2\) din lege, la care face referire CCRM, contine doar o descriere foarte generală a modului în care ar trebui să arate aceste criterii de evaluare. p.15.](#)

toate acestea, a da CSP-ului *o carte albă* în elaborarea unor astfel de norme pare a fi excesiv.⁸

ÎNCĂLCAREA PRINCIPIULUI PREZUMȚIEI NEVINOVĂȚIEI ARTICOLUL 21 DIN CONSTITUȚIA

În opinia autorilor excepției de neconstituționalitate, decretul supus controlului constituționalității încalcă articolul 21 din Constituție, potrivit căruia: „Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale

46. Autorii sesizării reține că principiul prezumției nevinovăției, consacrat de articolul 21 din Constituție, presupune că orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.
47. Prin Hotărârea nr. 21 din 20 octombrie 2011 Curtea Constituțională a reținut că: „50. [...] în lumina jurisprudenței Curții Europene, prezumția nevinovăției, instituită de articolul 6 § 2 din Convenția Europeană, nu privește numai procesul penal în sens strict, ci are o aplicație mai largă, într-un dublu sens: pe de o parte, această garanție este aplicabilă ori de câte ori fapta imputabilă unei persoane are o conotație penală, indiferent de calificarea atribuită de legislația internă a fiecărui stat [astfel, ea este aplicabilă, de exemplu, unei proceduri privitoare la fraudă fiscală (*Heinrich v. Franța*, §64) sau în materie de sancțiuni administrative (*Lutz v. Austria*, §57)]; pe de altă parte, ea impune ca orice reprezentant al statului să se abțină să declare public faptul că cel pus sub urmărire penală sau trimis în judecată este vinovat de săvârșirea infracțiunii care i se incriminează, înainte ca vinovăția acestuia să fi fost stabilită printr-o hotărâre judecătorească definitivă (*Butkevicius v. Lituania*, §49)”.
48. Este imperios necesar de menționat că, după cum ușor se observă șirul logic a modificărilor și adoptării cât a Legii nr.3/2016 atît și a actelor normative derivate din legea nominalizat, sunt îndreptate spre eliberarea din funcție a Procurorului General Alexandr Stoianoglo. Atragem atenția că, Regulamentul aprobat prin Hotărârea CSP nr.1-148/2021, în care sunt prevăzute metodologia, criteriile și indicatorii de performanță a fost adoptat ulterior hotărârii de inițierea procedurii de evaluare a performanțelor Procurorului general Alexandr Stoianoglo. Acest fapt s-ar situa aproape de o legislație *ad hominem*, criticată anterior de Comisia de la Veneția (a se vedea

⁸ [Avizul Comisiei de la Veneția nr.1058/2021, cu privire la modificările din 24 august 2021, la Legea cu privire la Procuratură, Adoptat la cea de-a 129-a sesiunea plenară< Veneția 10-11 decembrie 2021. p.15.](#)

Opinia *amicus curae* a Comisiei de la Veneția nr.972/2019, despre amendamentele la Legea cu privire la Procuratură, §40). Sunt relevante în acest sens și constatările Curții Europene în cauza Baka v. Ungaria în care tribunalul european a constatat o încălcare a drepturilor fundamentale ale unui fost președinte a Curții Supreme din Ungaria. La § 117 din hotărâre, Curtea Europeană a făcut trimitere la raționamente ale Comisiei de la Veneția și a menționat că „legile îndreptate împotriva unei anumite persoane sunt contrare preeminenței dreptului”.

49. Una din cele mai importante critici aduse de către Comisia de la Veneția, în pct.68 din Avizul Comisiei de la Veneția nr. 1058/2021 (la capitolul 1, Temeiurile evaluării performanțelor) „se referă la aplicarea acestei noi proceduri în cazul PG suspendat, dl Stoianoglo. Nu numai că, procedura a început deja fără ca indicatorii de evaluare să fi fost aprobați de CSP, dar, după toate indiciile, propunerea vizează aplicarea retroactivă a acestor indicatori”.⁹ Într-un aviz privind Turcia, Comisia de la Veneția a observat că „răspunderea disciplinară sau orice altă măsură similară ar trebui fie previzibilă; un funcționar public ar trebui să înțeleagă că face ceva incompatibil cu statutul său, pentru a putea fi sancționat pentru aceasta”.¹⁰ În principiu, remarcă Comisia, „indicatorii de performanță nou stabiliți pot fi aplicați doar la *performanțele viitoare insuficiente*”.¹¹ În concluzie, la acest capitol Comisia menționează: „orice evaluare a performanțelor anterioare ale domnului Stoianoglo nu ar trebui să fie efectuată pe baza noilor indicatori stabiliți și ar trebui să se bazeze doar pe acele criterii de integritate și profesionalism care ar putea fi derivate în mod incontestabil din normele preexistente sau din însuși natura mandatului PG. Este inadmisibilă revocarea PG pentru deficiențe în performanțele sale sau pentru un anumit comportament necorespunzător, în cazul în care acesta nu putea prevedea în mod rezonabil, la momentul respectiv, că ar putea fi revocat din cauza unor astfel de deficiențe sau a unui comportament necorespunzător.”¹²
50. În ceea ce privește primul aspect din Procedura de evaluare a performanțelor și componența Comisiei de evaluare, Comisia de la Veneția în Opinia s-a observă că, în conformitate cu art. 31¹ alineatele (3) și (4) din noua Lege, membrii Comisiei de evaluare nu pot fi procurori în funcție și nici persoane subordonate Procurorului

⁹ Avizul Comisiei de la Veneția nr.1058/2021, cu privire la modificările din 24 august 2021, la Legea cu privire la Procuratură, Adoptat la cea de-a 129-a sesiunea plenară < Veneția 10-11 decembrie 2021, p.14-16.

¹⁰ Comisia de la Veneția, CDL-AD(2016)037, Turcia – Aviz cu privire la discretele-legi de urgență nr 667-676 adoptate în urma loviturii de stat eşuate din 15 iulie 2016, par. 119.

¹¹ Avizul Comisiei de la Veneția nr.1058/2021, cu privire la modificările din 24 august 2021, la Legea cu privire la Procuratură, Adoptat la cea de-a 129-a sesiunea plenară < Veneția 10-11 decembrie 2021, p.16.

¹² După cum a subliniat Comisia de la Veneția, legea trebuie, dacă este posibil, să fie proclamată înainte de a pune în aplicare și să fie previzibilă în ceea ce privește efectele sale: de asemenea, trebuie să fie formulate cu suficientă precizie și claritate pentru a permite subiecților de drept să își reglementeze comportamentul în conformitate cu aceasta – a se vedea Comisia de la Veneția CDL-AD(2016)007.

General. Membrii numiți de Președintele Republicii și Ministerul Justiției nu pot fi deloc funcționari publici. Prin urmare este foarte probabil că toți cei cinci membrii al Comisiei de evaluare să nu aibă niciun fel de experiență în domeniu procurorilor. În plus, în conformitate cu articolul 31¹ aliniatul (3) CE (comisia de evaluare) poate funcționa cu doar trei membri numiți. Aceasta înseamnă că procesul de evaluare poate fi în întregime în mâniile membrilor numiți de Executiv, care în plus, nu ar avea nicio experiență în materie de urmărire penală. Într-un aviz privind Muntenegru, Comisia de la Veneția a recomandat că o comisie de evaluare a performanțelor să fie destul de independentă față de consiliul și să poată include și unii membri neprofesioniști. Contribuția persoanelor din exterior poate fi utilă, deoarece ar contribui la garantarea imparțialității și independența acestui organism.

51. În pct.75, 76 , 78 a Avizului Comisiei de la Veneția nr.1058/2021, Comisia menționează că, „CCRM a constatat că această procedură nu este contrară Constituției. Constituția nu a extins toate garanțiile de independență judiciară la procurori. Cu toate că, în conformitate cu Constituția CSP era principalul organism responsabil de guvernarea sistemului de urmărire penală, Constituția nu excludea crearea unor organisme subordonate care să ajute CSP să își îndeplinească sarcinile, cu condiția că aceste organisme să nu uzurpeze puterea de decizie substanțială a CSP. Funcția Comisiei de Evaluare era de a propune rapoarte de evaluare către CSP, acesta din urmă postând puterea finală de a lua decizii. Această funcție consultativă a Comisiei de Evaluare, în contextul evaluării performanțelor (precum și funcția consultativă a Comisiei de disciplină în contextul procedurilor disciplinare – a se vedea mai jos), nu a fost contrară Constituției.” Comisia reamintește că într-un memoriu *amicus curae* pentru CCRM, a examinat chestiunea legitimității organismelor subordonate CSP și care îi asistă în îndeplinirea sarcinilor sale. Comisia de la Veneția a subliniat faptul că, crearea unor astfel de organisme este permisă în măsura în care acestea **nu uzurpă** rolul definit constituțional al CSP. Astfel, componența CE nu este atât de importantă dacă CE rămâne un organism consultativ și dacă CSP nu este obligat de constatările CE, ci poate ajunge la o concluzie diferită.¹³ În acest caz, rolul CSP poate fi redus la un rol de organism de apel, ceea ce poate fi în contradicție cu rolul său Constituțional. Acest risc este destul de real menționează Comisia de la Veneția, având în vedere formularea art. 31¹ aliniatul (8), care prevede că CSP poate să nu accepte evaluarea gradativă propusă de CE și/sau să returneze raportul pentru o nouă evaluare în caz de încălcarea

¹³ [Avizul Comisiei de la Veneția nr.1058/2021, cu privire la modificările din 24 august 2021, la Legea cu privire la Procuratură, Adoptat la cea de-a 129-a sesiunea plenară< Veneția 10-11 decembrie 2021. p.18.](#)

procedurii, atunci când acesta încălcare a avut un efect decisiv asupra rezultatelor evaluării.¹⁴

52. În această ordine de idei Comisia de la Veneția remarcă că, prin urmare chiar dacă ultimul cuvânt aparține CSP, problema componenței CE nu este irelevantă. Comisia recomandă, prin urmare, să se prevadă în lege că CE nu poate funcționa fără ca cel puțin unii membri ai procuraturii să fie prezenți, astfel încât componența CE să reflecte, cel puțin în linii mari, componența CSP. Alternativ, legea ar putea prevedea în mod explicit că CSP nu este obligat de constatările CE și că poate lua în considerare o nouă evaluare. În plus, Comisia observă că legea nu conține nicio condiție de prag pentru deschiderea unei evaluări a performanțelor, ceea ce înseamnă că președintele sau trei membri ai CE pot declanșa procedura și pentru motive foarte banale. Iar legea nu prevede posibilitatea ca CE sau CSP să respingă astfel de solicitări ca inadmisibilă.
53. În contextul faptului că, Comisia de la Veneția este o structură a Consiliului European, iar Republica Moldova este angajată în procesul de aderare la UE și și-a asumat angajamente în baza Acordului de Asociere din 27 iunie 2014, inclusiv angajamente ce țin de concordarea legislației RM la *aquis-ul comunitar*.
54. Respectiv, deși Avizele Comisiei de la Veneția au caracter consultativ, iar ca de regulă, Comisia se abține de la interpretarea deciziilor curților constituționale naționale. Adevărul este că, de regulă, Comisia de la Veneția se abține de la interpretarea deciziilor curților constituționale naționale. În acest sens este relevantă opinia Comisiei de la Veneția CDL-AD(2010)44 cu referire la situația constituțională din Ucraina, emisă în decembrie 2010, prin care s-a reținut: „Nu este misiunea Comisiei de la Veneția să revadă deciziile curților constituționale naționale, care sunt instituțiile cu autoritate pentru a oferi interpretarea finală a Constituției. Ca urmare, Comisia se abține să ia vreo poziție referitor dacă decizia Curții Constituționale este sau nu legală”

JURISPRUDENȚA CİEDO RELEVANTĂ DECRETULUI CONTESTAT

55. În cauza Popovici c. Moldovei cererie nr. 289/04, 41194/04 Înalta Curte a reținut următoarele reționamente: în luna martie 2003, Secretarul Consiliului Suprem de Securitate al Republicii Moldova, dl Valeriu Gurbulea, a dat un interviu unui ziar de limbă rusă în care el a declarat, inter alia:

¹⁴ [Avizul Comisiei de la Veneția nr.1058/2021, cu privire la modificările din 24 august 2021, la Legea cu privire la Procuratură, Adoptat la cea de-a 129-a sesiunea plenară< Veneția 10-11 decembrie 2021. p.18.](#)

„Людьми главы самой крупной преступной группировки – Микку предпринимались самые энергичные попытки его освобождения из под стражи, и только личное вмешательство Президента пресекло эти попытки.”

„Oamenii liderului celei mai mari organizații criminale - Micu - au întreprins cele mai energice încercări pentru a-l elibera pe acesta de sub arest și doar implicarea personală a Președintelui a curmat aceste încercări.

56. În aceeași cauză, Curtea a reținut: prezumția de nevinovăție garantată de articolul 6 § 2 al Convenției este unul dintre elementele unui proces echitabil prevăzut de articolul 6 § 1. Aceasta ar fi încălcată dacă o declarație a unui funcționar public cu privire la o persoană acuzată de o infracțiune ar reflecta opinia că ea este vinovată înainte ca acest lucru să fie legal stabilit. Este suficientă, chiar și în lipsa unei constatări formale, existența unui context care să sugereze că funcționarul consideră persoana acuzată vinovată. În această privință, Curtea subliniază importanța alegerii cuvintelor de către funcționarii publici în declarațiile lor înainte ca o persoană să fie judecată și găsită vinovată de comiterea unei infracțiuni (a se vedea *Daktaras v. Lithuania*, nr. 42095/98, § 41, ECHR 2000-X).
57. În speța *Popovici c. Moldovei* Curtea a notat că părțile după examinarea atentă a declarației originale a dlui Gurbulea și a traducerii ei în limba engleză, Curtea conchide că ambele sugerează, în mod clar, că dl Gurbulea îl considera pe reclamant ca fiind vinovat de faptul că el era conducătorul unei organizații criminale. Totuși, chiar presupunând faptul că numele Micu a fost folosit ca denumire a organizației criminale și nu ca nume al reclamantului, după cum a sugerat Guvernul, rezultatul rămâne același. O declarație că o organizație criminală poartă numele cuiva constituie o acuzație implicită că purtătorul inițial al numelui (persoana) este într-un fel implicat în organizație. În caz contrar, pentru organizație pur și simplu nu ar exista motive de a-i purta numele. Prin urmare, declarația dlui Gurbulea a fost, în mod clar, o declarație cu privire la vinovăția reclamantului, care, mai întâi de toate, a încurajat publicul să-l considere pe acesta vinovat și, în al doilea rând, a prejudecat aprecierea faptelor de către autoritatea judiciară competentă. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 6 § 2 al Convenției.
58. Raportând constatările Curții la decretul contestat, conchidem că factorii de decizie din politicul moldovenesc Maia Sandu, Olesea Stamate, Natalia Gavriliță și Sergiu Litvinenco, nu au ezitat să organizeze un bullying public în raport cu Alexandr Stoianoglo.
59. În lumina celor expuse, **Decretul nr. 1122** din 26 septembrie 2023 cu privire la eliberarea dlui Alexandr Stoianoglo din funcția de Procuror General **contravine dispozițiilor** articolelor 1 alin.(2), 2 alin.(2), 6, 7, 21, 76 și 125 alin.(1) din Constituția

Republicii Moldova, precum și prevederilor altor acte legislative care vin să dezvolte normele constituționale.

60. Onorată Curte, având în vedere că, Curtea Constituțională a RM, de fiecare dată cu mare atenție lua în considerare rapoarte *amicus curiae*, rapoarte și îndrumările practice a înaltei și onoratei Comisiei de la Veneția, având o conlucrare fructuoasă și plauzibile. Considerăm oportun a admite sesizarea dată spre examinare în fond având în vedere că, în opinia Comisiei de la Veneția prin Avizul nr.1058/2021, face recomandări: „procedura de „evaluare a performanțelor” a PG ar trebui revizuită în mod semnificativ. În special, legea ar trebui să descrie în mod clar natura și principalii indicatori al evaluării performanțelor și să clarifice modul în care aceasta este diferită de răspundere disciplinară. CSP poate fi însărcinată cu sarcina de a defini reglementări mai specifice, doar întotdeauna în cadrul stabilit de lege. Comisia de evaluare (CE) nu ar trebui să poată funcționa fără membri ai procuraturii, iar legea ar trebui să stipuleze în mod clar că recomandările CE nu sunt obligatorii pentru CSP (.....)”

VI CERINȚELE SESIZĂRII

În temeiul celor expuse mai sus, în baza articolului 135 alin (1) lit. a) din Constituție și art. 7¹, 38, 39 din Codul jurisdicției Constituționale

SOLICITĂM RESPECTOS:

1. Primirea spre examinare a prezentei sesizări în regim de urgență;
2. Suspendarea acțiunii Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 1122-IX din 26 septembrie 2023 și declararea drept neconstituțional a decretului nominalizat.

Totodată, în vederea relevanței și caracterul deosebit de important situației solicităm Înaltei Curți primirea și fixarea spre examinare, în fond, a prezentei sesizări în regim de urgență.

V. VOZONIA
 O. Reidman
 C. HARTIS
 D. Caraman
 N. Rusol